

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ข้อถกเถียงว่าด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์

ในองค์การจัดทำรัฐธรรมนูญของไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 – 2550

สมชาย ปรีชาศิลปกุล

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2558

บทคัดย่อ

นับตั้งแต่การอภิวัฒน์เมื่อ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ได้มีความเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญ งานวิจัยนี้ศึกษาถึงข้อถกเถียงที่เกิดขึ้นในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2475 ถึงรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ว่าแต่ละฝ่ายที่มีส่วนในกระบวนการนี้ได้มีการให้เหตุผลและทำให้ความหมายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ดังกล่าวในลักษณะอย่างไร และมีผลต่อความเปลี่ยนแปลงในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเช่นไรบ้าง โดยทำการศึกษาใน 6 ประเด็นที่ได้มีการถกเถียงกันอย่างกว้างขวางคือ หนึ่ง อำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของราษฎรทั้งหลาย สอง อันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะล่วงละเมิดมิได้ สาม พระราชอำนาจในการวิได้กฎหมาย สี่ การสืบทอดราชสมบัติภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ห้า จากองคมนตรีสู่สภาที่ปรึกษาในพระองค์เจ้าเลง หก ในฐานะประมุขแห่งกองทัพ

จากการศึกษาพบว่าสามารถจำแนกพลวัตของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ได้ออกเป็น 4 จังหวะสำคัญ คือจังหวะที่หนึ่ง การรวมขอมในการสร้างระบอบพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ จังหวะที่สอง การต่อสู้ช่วงชิงและการสถาปนาความหมายระหว่างฝ่ายอนุรักษนิยมและฝ่ายรัฐธรรมนูญนิยม จังหวะที่สาม การแผ่ขยายความชอบธรรมของสถาบันพระมหากษัตริย์ จังหวะที่สี่ การสถาปนาความชอบธรรมในรัฐธรรมนูญ

Abstract

Since the revolution in 1932, the provisions in Thai constitutions regarding the status of the Monarchy have been changed significantly. This research is to study the debates in the reading and approval process in each constitution from the 1932 Constitution to the 2007 Constitution by explaining definitions, meanings and the effects to the constitutions in point of view among those participated in this process. This research focuses on 6 topics discussed extensively. Firstly, sovereignty belongs to the people; secondly the sacred position; thirdly the veto prerogative; fourthly the succession to the throne; fifthly the Privy Council; and sixthly the head of the Thai Armed Forces, respectively.

The study classifies the dynamics of the monarch – related provisions in constitutions into 4 periods. The first period is the compromise under the constitutional monarchy system. Second period is the time of struggle and the establishment between the conservative and the constitutionalists. Third is the era of proliferation of the Monarchy. And lastly, it is the time to establish the legitimacy in the constitutions.